

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
(ΠΑΛΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ)
ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
24 ΙΟΥΝΙΟΥ 2020**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

- A1.** α. εθνικές γαίες: σελ. 23-24 «Από τα πολλά...επαναστατικό δικαίω» και «Υπολογίζεται...στρέμματα».
β. «Υπηρεσία Πααλινοστήσεως και Περιθάλψεως» : σελ. 143 «Στα πλαίσια της Ύπατης...τις ασχολίες τους.»
γ. «Προσωρινή Κυβέρνησις της Κρήτης» (1905): σελ. 213-214 Λόγω του γεγονότος ότι οι Δυνάμεις δεν τήρησαν ενίαία στάση έναντι των επαναστατών του Θερίσου «η επανάσταση είχε αποκτήσει...προς τους επαναστάτες.»
- A2.** α Λ, β Σ, γ Σ, δ Λ, ε Λ
- B1.** α. σελ. 76 «Η νέα γενιά...ο Αλέξανδρος Κουμουνδούρος.»
β. σελ. 94 «Με αφορμή...της κυβέρνησης.»
- B2.** σελ.220 «Η ευτυχής για την Ελλάδα... ελληνικής κυβέρνησης.»
Προαιρετικά: «Ένα μήνα...ΕΤΗ ΑΓΩΝΙΑΣ.»

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

Γ1.

ΕΡΩΤΗΜΑ Α

Τους πρώτους μήνες του 1914 έγιναν αθρόες μεταναστεύσεις Μουσουλμάνων της Σερβίας, της Βουλγαρίας και της Ελλάδας προς τη Μικρά Ασία, οι οποίες υποκινήθηκαν σε γενικές γραμμές από την τουρκική κυβέρνηση. Αυτό έδωσε το πρόσχημα στην τουρκική κυβέρνηση, σε συνδυασμό με την επικείμενη είσοδο της Τουρκίας στον Α' Παγκόσμιο πόλεμο, να εκδιώξει τους Έλληνες.

Όλη η επιχείρηση έγινε με την καθοδήγηση των Γερμανών, συμμάχων των Τούρκων. Η εκκένωση μεθοδεύτηκε πρώτα με ανθελληνική εκστρατεία του τουρκικού τύπου και καταπίεση των

ΠΗΓΗ Α: Σύμφωνα με τους Τούρκους, ένας από τους παράγοντες που προκάλεσαν τα αντίποινα έναντι των Ελλήνων που παρέμεναν στην Οθωμανική Αυτοκρατορία ήταν οι μουσουλμάνοι που εγκατέλειπαν την ελληνική Μακεδονία και την Ήπειρο.

<p>Ελλήνων για να εξαναγκαστούν σε «εκούσια» μετανάστευση. Σε πολλές περιπτώσεις διαπράχθηκαν λεηλασίες και δολοφονίες σε βάρος των Ελλήνων</p>	
<p>Πρώτα θύματα υπήρξαν οι Έλληνες της Ανατολικής Θράκης, οι οποίοι εκδιώχθηκαν από τις εστίες τους στις αρχές του 1914. Το Μάιο οι διωγμοί επεκτάθηκαν και στη Δυτική Μικρά Ασία, με το πρόσχημα της εκκένωσης της περιοχής απέναντι από τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, για στρατιωτικούς λόγους.</p>	<p>ΠΗΓΗ Α: Η ελληνοτουρκική διαμάχη για τα νησιά του ανατολικού Αιγαίου το 1913- 1914 είχε ως αποτέλεσμα την ένταση των διώξεων των Ελλήνων της Ανατολικής Θράκης και, από τους πρώτους μήνες του 1914, της Μικράς Ασίας.</p>
<p>Οι ενέργειες των Τούρκων προκάλεσαν μεγάλο κύμα φυγής προς την Ελλάδα. Στα σπίτια που εγκατέλειψαν οι Έλληνες, οι τουρκικές αρχές εγκατέστησαν Μουσουλμάνους μετανάστες από τη Σερβία, τη Βουλγαρία, την Αλβανία και την Ελλάδα. Οι διώξεις και οι εκτοπίσεις του ελληνικού στοιχείου συνεχίστηκαν, με μικρότερη όμως ένταση, και κατά τα επόμενα χρόνια, μέχρι το τέλος του πολέμου, το 1918, και επεκτάθηκαν και σε άλλες περιοχές (Μαρμαράς, Πόντος κ.ά.). Οι πρόσφυγες που έφθασαν στην Ελλάδα το διάστημα αυτό ανήλθαν σε πολλές χιλιάδες.</p>	<p>ΠΗΓΗ Α: Σύμφωνα με ελληνικούς υπολογισμούς, τον Ιούνιο του 1914 οι Έλληνες πρόσφυγες από την Ανατολική Θράκη και τη Μικρά Ασία που είχαν φθάσει στη Θεσσαλονίκη ανέρχονταν στους 156.872. Έως τον Απρίλιο είχαν ανέλθει στους 89.565, τον Μάιο είχαν προστεθεί 30.352 από την Ανατολική Θράκη και μόλις 29 από τη Μικρά Ασία, ενώ το πρώτο δεκαπενθήμερο του Ιουνίου αναφέρθηκαν 21.622 πρόσφυγες από την Ανατολική Θράκη και 15.304 από τη Μικρά Ασία, εκ των οποίων οι 13.403 το τρίήμερο από τις 13 έως και τις 15 Ιουνίου. Όπως γίνεται κατανοητό, η εκκαθάριση αφορούσε τους Έλληνες όχι μόνο της Μικράς Ασίας, αλλά και της Ανατολικής Θράκης.</p> <p>ΠΗΓΗ Β: Διωχθέντες Έλληνες (χριστιανοί ορθόδοξοι) στα χρόνια του πολέμου 1914-1918, σύμφωνα με τη «Μαύρη Βίβλο» της Πατριαρχικής Επιτροπής. Από τη Θράκη 88.000 Από τη δυτική Μικρά Ασία 145.000 Από τον Πόντο 257.000 Σύνολο 490.000</p>
	<p>Με βάση τα δεδομένα του πίνακα (κείμενο Β) πάνω από το 50% των προσφύγων του πρώτου διωγμού προέρχονταν από την περιοχή του Πόντου.</p>
<p>ΕΡΩΤΗΜΑ Β</p>	
<p>Οι καταπιέσεις που υπέστησαν οι Έλληνες πήραν τις εξής μορφές:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Θεσπίστηκαν έκτακτες επιβαρύνσεις και επιτάξεις ειδών για τις ανάγκες του πολέμου. • Τέθηκαν εμπόδια στις εμπορικές δραστηριότητές τους. • Πληθυσμοί χωριών ή και ευρύτερων περιοχών 	

<p>μετατοπίστηκαν από τις ακτές προς το εσωτερικό της Μικράς Ασίας.</p>	
<p>Οι άνδρες άνω των 45 ετών, που δεν στρατεύονταν, επάνδρωσαν τα <i>τάγματα εργασίας</i>. Εκεί πολλοί πέθαναν από κακουχίες, πείνα και αρρώστιες. Όσοι είχαν ηλικία 20-45 ετών μπορούσαν αρχικά να εξαγοράσουν τη στρατιωτική τους θητεία. Όσοι δεν πλήρωσαν χαρακτηρίστηκαν λιποτάκτες. Μετά την κατάργηση της δυνατότητας εξαγοράς της θητείας σημειώθηκαν χιλιάδες λιποταξίες και όσοι συνελήφθησαν, εκτελέστηκαν.</p>	<p>ΠΗΓΗ Γ: Στην ουσία τα εργατικά τάγματα ήταν στρατόπεδα συγκεντρώσεως για την εξόντωση του δυναμικότερου στοιχείου του ελληνικού πληθυσμού. Για να τα αποφύγουν οι Έλληνες, εξαγόραζαν τη θητεία ξεπουλώντας την περιουσία τους και οι φτωχότεροι κατέφευγαν στα βουνά. Έτσι χαρακτηρίζονταν λιποτάκτες και οι οικογένειές τους αντιμετώπιζαν τα σκληρά αντίποινα της εξουσίας. [...] Σύμφωνα με έκθεση Ελλήνων βουλευτών του οθωμανικού κοινοβουλίου (στα τέλη του 1918) 250.000 Έλληνες πέθαναν από κακουχίες στα εργατικά τάγματα.</p>

**Δ1.
ΕΡΩΤΗΜΑ Α**

<p>Το 1927, με αφορμή το αίτημα της Ελλάδας στην Κοινωνία των Εθνών για παροχή πρόσθετου δανείου, τέθηκε το ζήτημα της δημιουργίας μιας κεντρικής κρατικής τράπεζας, που θα αναλάμβανε τη διαχείριση των χρεών, την έκδοση χαρτονομίσματος και την ενιαία εφαρμογή της κυβερνητικής οικονομικής πολιτικής. Παρά τις αντιδράσεις της Εθνικής Τράπεζας και κάτω από την πίεση των ξένων συμβούλων, το Μάιο του 1927 ιδρύθηκε η Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία άρχισε τη λειτουργία της ένα χρόνο αργότερα.</p>	<p>ΠΗΓΗ Α: Στις 14 Μαΐου 1928 άρχισε τη λειτουργία της η Τράπεζα της Ελλάδος, η νέα κεντρική τράπεζα της χώρας</p>
<p>Πολύ γρήγορα πέτυχε σταθερές ισοτιμίες της δραχμής με τα ξένα νομίσματα, στηρίζοντας την έκδοση χαρτονομίσματος στα αποθέματά της σε χρυσό και συνάλλαγμα και εξασφαλίζοντας τη μετατρεψιμότητα του εθνικού νομίσματος σε χρυσό. [Πιθανή αναφορά και στα αποτελέσματα λειτουργίας της ΤτΕ: «Η επιτυχία...1932)]</p>	<p>ΠΗΓΗ Α: και συνάμα ξεκίνησε η εφαρμογή στην Ελλάδα του κανόνα χρυσού συναλλάγματος, με βάση τον οποίο η δραχμή συνδεόταν με την αγγλική λίρα, δηλαδή με ένα νόμισμα χρυσής βάσης. Με διαφορετικά λόγια, οι κάτοχοι δραχμών μπορούσαν να πάνε στην Τράπεζα της Ελλάδος και να μετατρέψουν –με κάποιους περιορισμούς– τις δραχμές τους σε λίρες. Η υιοθέτηση αυτού του συστήματος εξαρτούσε άμεσα τη νομισματική κυκλοφορία και γενικότερα την προσφορά χρήματος από τις διακυμάνσεις των εξωτερικών συναλλαγών της χώρας</p>
<p>Η περίοδος αυτή κράτησε μέχρι τις αρχές</p>	<p>ΠΗΓΗ Β: Η ελληνική νομισματική</p>

<p>του 1932, οπότε εκδηλώθηκαν στη χώρα οι συνέπειες της μεγάλης οικονομικής κρίσης, που ξεκίνησε από τη Νέα Υόρκη το 1929.</p> <p>Η παγκόσμια οικονομική κρίση έφτασε στην Ελλάδα σε μία εποχή «ευημερίας». Η «ευημερία» σήμαινε ότι η εμπιστοσύνη των Ελλήνων σε ένα καλύτερο οικονομικά μέλλον είχε αποκατασταθεί, οι σκοτεινές εποχές της δεκαετίας του 1920 έδειχναν να απομακρύνονται, οι πληγές έκλειναν, η φτώχεια περιοριζόταν και το ελληνικό κράτος έδειχνε να σχεδιάζει το μέλλον με μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση και αισιοδοξία.</p>	<p>σταθερότητα υφίστατο ένα νέο, καίριο αυτή τη φορά, πλήγμα με την κρίση της στερλίνας και την εγκατάλειψη του χρυσού κανόνα από τη Μεγάλη Βρετανία τον Σεπτέμβριο του 1931.</p>
ΕΡΩΤΗΜΑ Β	
<p>Συνοπτική αναφορά στον κανόνα που ακολούθησε η ΤτΕ σε σχέση με τη μετατρεψιμότητα της δραχμής.</p> <p>[Πολύ γρήγορα πέτυχε σταθερές ισοτιμίες της δραχμής με τα ξένα νομίσματα, στηρίζοντας την έκδοση χαρτονομίσματος στα αποθέματά της σε χρυσό και συνάλλαγμα και εξασφαλίζοντας τη μετατρεψιμότητα του εθνικού νομίσματος σε χρυσό.]</p>	<p>ΠΗΓΗ Β: Από τα τέλη Σεπτεμβρίου του 1931 ως τον Απρίλιο του 1932 κυβέρνηση και Τράπεζα της Ελλάδος προσπαθούσαν να αποτρέψουν το αναπόφευκτο, δηλαδή την επίσημη εγκατάλειψη της ελεύθερης μετατρεψιμότητας της δραχμής στο πλαίσιο του κανόνα χρυσού συναλλάγματος και τη συνεπακόλουθη υποτίμηση της δραχμής, η οποία θα καθιστούσε αδύνατη την εξυπηρέτηση του εξωτερικού δημόσιου χρέους.</p>
ΕΡΩΤΗΜΑ Γ	
<p>Οι προσπάθειες της ελληνικής κυβέρνησης να αποτρέψει την κρίση εξάντλησαν τα αποθέματα της χώρας σε χρυσό και συνάλλαγμα. Την άνοιξη του 1932, όμως, η κυβέρνηση δεν μπόρεσε να αποφύγει την αναστολή της μετατρεψιμότητας του εθνικού νομίσματος, καθώς και την αναστολή εξυπηρέτησης των εξωτερικών δανείων.</p>	<p>ΠΗΓΗ Γ: Τα άμεσα όσο και ριζικά μέτρα συνοψίστηκαν στα εξής: άρση της ελεύθερης μετατρεψιμότητας της δραχμής σε συνάλλαγμα, αναστολή της πληρωμής του δημόσιου χρέους</p>
<p>Έτσι εγκαινιάστηκε μια περίοδος ισχυρού κρατικού παρεμβατισμού στα οικονομικά ζητήματα, ιδιαίτερα στις εξωτερικές συναλλαγές, και μια πολιτική προστατευτισμού, με σκοπό την αυτάρκεια της χώρας. Η Ελλάδα μπήκε με τη σειρά της στο χώρο της κλειστής οικονομίας, όπου οι συναλλαγές καθορίζονταν περισσότερο από γραφειοκρατικές διαδικασίες παρά από ελεύθερες οικονομικές συμφωνίες.</p>	<p>ΠΗΓΗ Γ: Οι καινοφανείς ρυθμίσεις που περιγράφηκαν συγκρότησαν τον προστατευτικό φλοιό της ελληνικής οικονομίας απέναντι στην εξέλιξη της κρίσης. Η εφαρμογή των δυναμικών αλλά συχνά αντιδημοτικών μέτρων προσανατόλισαν οριστικά τη χώρα προς την πολιτική της αυτάρκειας και της αυτοδύναμης ανάπτυξης, οργανωμένης σε ορθολογική βάση.</p>
<p>Στο εξωτερικό εμπόριο κυριάρχησε</p>	<p>ΠΗΓΗ Γ: αναδιοργάνωση του δασμολογίου</p>

προοδευτικά η μέθοδος του διακανονισμού «κλήριγκ». Οι διεθνείς συναλλαγές δεν γίνονταν, δηλαδή, με βάση το μετατρέψιμο συνάλλαγμα αλλά με βάση διακρατικές συμφωνίες που κοστολογούσαν τα προς ανταλλαγή προϊόντα και φρόντιζαν να ισοσκελίσουν την αξία των εισαγωγών με την αντίστοιχη των εξαγωγών, στο πλαίσιο ειδικών λογαριασμών. Για μια χώρα, όπως η Ελλάδα, όπου οι συναλλαγές με το εξωτερικό ήταν έντονα ελλειμματικές, η διαδικασία αυτή, πέρα από τα αρνητικά, είχε και θετικά στοιχεία.

και εγκαινίαση της μεθόδου των διεθνών εμπορικών ανταλλαγών διά του συμψηφισμού σε είδος (clearing).

ΗΡΑΚΛΕΙΗΣ Α. ΖΩΓΡΑΦΩΝ
ΉΑΝΘΗ